

Konstantynów, 3 lipca 2023 r.

Kamil Wiśniewski,
ul. Tadeusza Kościuszki 13,
21-543 Konstantynów

dr Mateusz Byra
Wydział Historii i Archeologii
ul. Marii Curie-Skłodowskiej 4A,
20-031 Lublin

Streszczenie dysertacji

Język polski

Tematem pracy jest kształt uniwersum w Kazaniach świętokrzyskich i jego kulturowo historyczne zależności. Tytułowy zbiór kazań stanowi najstarszy zabytek literatury polskiej, w którym występuje tekst ciągły (zdania i całe akapity) w języku staropolskim. Autor wykorzystał analizę komparatystyczną jako narzędzie do zbadania świata zawartego w zabytku. Starał się również wyciągnąć wnioski na temat mentalności odbiorców Kazań świętokrzyskich oraz jak wpływały one na światopogląd i formowały postawy człowieka.

Najważniejszymi elementami dysertacji są cztery rozdziały. Pierwszy dotyczy głównego zabytku, wokół którego skupia się praca, czyli Kazań świętokrzyskich. Drugi dotyczy sfery wyższej, czyli elementu uniwersum, które można utożsamiać z Niebem. W ramach tego zagadnienia omówione zostało jak autor zabytku wykreował postaci: Anioła, Boga Ojca, Jezusa Chrystusa i Królestwa Niebieskiego. W trzecim rozdziale przedstawiono sferę średnią, czyli świat śmiertelników z Kazań świętokrzyskich. W tym fragmencie dysertacji omówiono takie elementy świata jak: człowiek i Dziewica Maryja. Czwarty rozdział, dotyczący sfery najniższej, zawiera informacje na temat takich elementów uniwersum jak: diabeł i piekło.

Obraz świata, jaki wyłania się z polskiego zabytku został porównany z wizją świata z czterech innych ówczesnych zbiorów kazań. Patrząc na Kazania świętokrzyskie z szerszej

perspektywy można zauważyć interesujące prawidłowości: to, że jego autor promował pobożność ekstrawertyczną, chrystocentryzm oraz stronił od trudnych teologicznie zagadnień. To prowadzi nas do dalszych wniosków, np. na temat odbiorcy, dla którego zostały napisane Kazania.

Język angielski

The theme of the work is the shape of the universe in Świętokrzyskie sermons and its cultural and historical dependencies. The titular collection of sermons is the oldest piece of Polish literature in which there is a continuous text (sentences and entire paragraphs) in Old Polish. The author used comparative analysis as a tool to explore the world contained in the monument. He also tried to draw conclusions about the mentality of the recipients of the Holy Cross Sermons and how they influenced the worldview and formed human attitudes.

The most important elements of the dissertation are four chapters. The first concerns the main monument around which the work focuses, i.e. Świętokrzyskie sermons. The second concerns the higher sphere, i.e. an element of the universe that can be identified with Heaven. As part of this issue, it was discussed how the author of the monument created the characters of: an Angel, God the Father, Jesus Christ and the Kingdom of Heaven. The third chapter presents the middle sphere, i.e. the world of mortals from Świętokrzyskie sermons. This fragment of the dissertation discusses such elements of the world as man and the Virgin Mary. The fourth chapter, dealing with the lowest sphere, contains information about such elements of the universe as: the devil and hell.

The image of the world that emerges from the Polish monument was compared with the vision of the world from four other sermon collections of the time. Looking at the Świętokrzyskie sermons from a broader perspective, interesting regularities can be noticed: the fact that their author promoted extroverted piety, Christocentrism and avoided theologically difficult issues. This leads us to further conclusions, e.g. about the audience for whom the Sermons were written

Podpis,
Kamil Wiśniewski